

לשמוע קול תורה – מצווה בפרשה

פרשת בהעלותך

דורשים בהלכות החג

בשולחן ערוך נאמר:

שואלין בהלכות פסח קודם לפסח שלשים יום (אורח חיים תכט, א).

מכאן אנו למדים שלפני כל חג יש ללמוד את הלכות החג. דין זה נלמד מפרשתנו, בעקבות בקשתם של אנשים מבני ישראל שלא יכלו להקריב את קורבן הפסח במועדו:

וְהָיוּ אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טִמְאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ אֵלֵינוּ הַיּוֹם הַזֶּה הָיָה לַפֶּסַח וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא (במדבר ט, ו).

אותם אנשים שהיו טמאים בי"ד בניסן לא רצו לוותר על הקרבת קורבן הפסח, ושאלו את משה ואהרן מה לעשות. המענה לשאלתם ניתן למשה מאת ה' – והוליד את מצוות פסח שני:

דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה טָמֵא לְנֶפֶשׁ אוֹ בְּדֶרֶךְ רַחֲקָה לָכֶם אוֹ לְדִרְתֵּיכֶם וְעָשָׂה פֶסַח לֵה'. בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר יוֹם בֵּין הָעֶרְבִים יַעֲשֻׂה אֹתוֹ עַל מִצְוֹת וּמִרְיָם יֹאכְלֶהוּ (שם פס' י-יא).

וכך מובא בגמרא:

שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם הפסח שלשים יום, רבן שמעון בן גמליאל אומר: שתי שבתות. מאי טעמא דתנא קמא [שצריך להקדים שלשים יום]? שהרי משה עומד בפסח ראשון ומזהיר על הפסח שני, שנאמר "ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו", וכתוב "ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם" (פסחים ו, א-ב).

ביום י"ד בניסן לימד משה את העם את הלכות פסח שני שיחול כעבור 30 יום, בי"ד באייר, משמע שיש ללמוד את הלכות החג 30 יום קודם החג. דברי הגמרא מדגישים את החשיבות הרבה של לימוד הלכה למעשה לצד לימוד כל שאר ענפי התורה, כפי שלמד זבולון בן דן:

אמר רב יהודה אמר שמואל: כגון זבולון בן דן, שלימדו אבי אביו מקרא ומשנה ותלמוד, הלכות ואגדות (קידושין, ל, א).

אין לזלזל בשום סוג של לימוד. התנ"ך והתלמוד הם ספרי היסוד, והאגדה היא מקור לאמונה, אולם רב יהודה מוסיף שגם לימוד ההלכה חשוב ביותר – ואין למעט בחשיבותו כלל וכלל. וכשם שצריך להיזכר בהלכות החגים לפני החגים כך צריך ללמוד הלכות תפילה, שבת וכשרות, את חובותיו של האיש כלפי אשתו ואת פרטי המצוות שבין אדם לחברו. וכך כתב המשנה ברורה בהקדמתו:

והנה אף שלימוד התורה הוא שכל מה שהאדם לומד אפילו בקדשים ובטהרות הוא מקיים מצוות עשה דתלמוד תורה, מכל מקום עיקר לימוד האדם צריך להיות בלימוד המביא לידי מעשה, ועל כן אמרו חז"ל (ברכות ח): אוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב - אוהב ה' שערים המצוינים בהלכה יותר מבתי כנסיות ובתי מדרשות שביעקב. ועיין ביורה דעה (סימן רמ"ו) בש"ך שם שהביא בשם הפרישה דצריך כל אדם ללמוד הלכות בכל יום כדי שהלימוד יביאנו לידי מעשה, ועל ידי לימוד ההלכות מובטח האדם לידי חיי עולם הבא, אך שיזהר ללמוד בכל יום כדאיתא בגמרא: תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא. ואיתא במדרש שוחר טוב: בר קפרא אומר למד אדם תרי הלכות בצפרא [שתי הלכות בבוקר] ותרי ברמשא [ושתיים בערב] קיים בזה ובתורתו יהגה יומם ולילה.

מכאן שמצווה על כל אדם לקבוע עיתים ללימוד ההלכות המעשיות.